

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Polácha a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D., ve věci

navrhovatele: **Ing. J. Č.**

bytem X

zastoupeného Mgr. Janem Heldesem, advokátem

Husovo náměstí 20, 588 13 Polná

za účasti: **1. Obecní úřad Matějov**

se sídlem Nížkov 592 12

2. Volební strana OBRODA

zastoupené JUDr. Milošem Jirmanem, advokátem

sídlem Nádražní 600/21, Žďár nad Sázavou

3. Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov

jednající svou zmocněnkyní L. Č.

bytem X

4. H. N.

bytem X

zastoupená JUDr. Milošem Jirmanem, advokátem

sídlem Nádražní 600/21, Žďár nad Sázavou

o návrhu na neplatnost voleb, neplatnost hlasování a neplatnost volby kandidáta do Zastupitelstva obce Matějov, konaných ve dnech 23. a 24. září 2022

takto:

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Matějov **se zamítá.**
- II. Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do Zastupitelstva obce Matějov **se zamítá.**
- III. Volba kandidátky Hany Najmanové (OBRODA) do Zastupitelstva obce Matějov ve volbách konaných ve dnech 23. a 24. září 2022 **je neplatná.**
- IV. Do Zastupitelstva obce Matějov **byl** ve volbách konaných ve dnech 23. a 24. září 2022 **zvolen** kandidát volební strany č. 2 – Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov pan Václav Chalupa.

- V. Náhradníky kandidátů volebních stran OBRODA a Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov zvolených do Zastupitelstva obce Matějov volbách konaných ve dnech 23. a 24. září 2022 **jsou kandidáti v tomto pořadí:**

OBRODA**Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov**

Pořadí a jméno	pořadí HL	Pořadí a jméno	pořadí HL
1. Hana Najmanová	3.	1. Jan Pazour	5.
2. Josef Lysý	1.	2. Ivana Petrová	6.
3. Petr Baláš	5.	3. Romana Musilová	7.
4. František Špaček	7.	4. Martin Valeš	8.
5. Věra Rosecká	8.	5. Martin Henzl	9.
6. Jaroslav Šorf	9.		

- VI. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- Návrhem doručeným soudu dne 6. 10. 2022 se navrhovatel domáhal návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, neplatnosti hlasování a neplatnosti volby konkrétního kandidáta ve volbách do Zastupitelstva obce Matějov konaných ve dnech 23. a 24. září 2022. Uvedl, že spatřuje porušení zákona v tom, že došlo k chybnému sečtení volebních hlasů. Navrhovateli je z více zdrojů známo, že při sčítání hlasů došlo s největší pravděpodobností k chybnému postupu volební komise v tom smyslu, že postupovali chybně při sčítání hlasů pro Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov.
- Konkrétně navrhovatel tvrdil, že přinejmenším u jednoho volebního lístku (ale velmi pravděpodobně u více) došlo k tomu, že ve volebním lístku byla voličem označena (zakřížkována) volba pro celou kandidátní listinu a zároveň v tomtéž lístku bylo označeno (zakřížkováno) pět jednotlivých kandidátů. Volební komise však nepřidělila kandidátní listině všech 7 hlasů (dle zakřížkování celé kandidátní listiny), ale pouze tolik, kolik činil počet voleb pro jednotlivé kandidáty (v tomto případě 5). Z důvodu tohoto pochybení pak kandidátní listina Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov neobdržela v rámci oficiálních volebních výsledků všechny hlasy, které jí voliči ve skutečnosti udělili. Z toho důvodu pak ani nemělo dojít k losu při stejném počtu hlasů pro obě kandidátní listiny a mandát zastupitele neměl být přidělen sdružení (kandidátní listině) volební strany OBRODA (konkrétně kandidátovi Haně Najmanové), nýbrž na základě vyššího počtu hlasů měl být tento mandát přidělen sdružení (kandidátní listině) Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov (dále jen „Sdružení“).
- Své subjektivní právo na rozhodnutí dle petitu tohoto návrhu pro navrhovatele představuje skutečnost, že jeho sdružení nezávislých kandidátů neobdrželo mandát, který mu měl náležet, čímž toto Sdružení nemá většinu v obecním zastupitelstvu, a je pro něj tedy mnohem obtížnější prosazovat své návrhy. Losem byl přidělen rozhodující hlas, který rozhoduje o většině a menšině v zastupitelstvu. Navrhovatel se tedy domáhá u soudu

ochrany v souladu s dikcí ust. § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 491/2001 Sb.“)

4. Navrhovatel tedy z uvedeného důvodu navrhuje, aby na základě rozhodnutí soudu došlo k přepočítání výsledků voleb v obci Matějov, tedy k přepočítání všech volebních hlasů odevzdaných v obci Matějov. Pouze tímto způsobem může být osvědčeno, že volba byla správná a spravedlivá (či případně vyvráceno, že by sečtení hlasů bylo chybné).
5. Navrhovatel dále zdůraznil mimořádně těsný výsledek voleb, který byl dle oficiálních výsledků dokonce rovnocenný pro obě kandidující uskupení. Jak v minulosti judikoval Nejvyšší správní soud, právě skutečnost mimořádně těsných výsledků voleb odůvodňuje faktické přezkoumání a přepočítání volebních výsledků. Navíc došlo při přidělování mandátů v důsledku stejných výsledků obou volebních stran k použití losu, jehož by mělo být užíváno pouze ve výjimečných a mimořádných případech. I z hlediska veřejného mínění v obci je třeba zohlednit, že aby volby mohly být definitivně považovány za řádné, legitimní a spravedlivé, je v takto extrémním případě (rovnosti volby hlasů a losu o rozhodující mandát) třeba přistoupit k přepočtení hlasů, aby po zbytek funkčního období obecního zastupitelstva nebyla narušena zcela zásadní legitimita tohoto voleného orgánu.
6. Dalším důvodem pro podání tohoto návrhu je skutečnost, že krátce před volbami se v obci registrovalo několik nových voličů k trvalému pobytu. Jak vyplývá ze srovnání připojených seznamů voličů ve volebním okrsku Matějov, ke dni 28. 8. 2022 bylo v tomto volebním okrsku registrováno 161 voličů, kdežto ke dni 21. 9. 2022 to bylo již 165 voličů. Čtyři voliči se tedy zaregistrovali krátce před volbami, přičemž jeden z voličů byl zároveň kandidátem sdružení OBRODA a jedná se o členy téže rodiny, přičemž lze důvodně předpokládat, že tito nově registrovaní voliči hlasovali pro toto nové sdružení (byť navrhovatel pochopitelně respektuje fakt, že volba je tajná). Jeden z těchto voličů se v obci k trvalému pobytu zaregistroval asi 3 týdny před volbou, zbylí tři voliči se zaregistrovali pouhý týden před volbami.
7. Navrhovatel tedy poukazuje na tuto nápadně krátkou dobu registrace nových voličů bezprostředně před volbami a má důvodně za to, že se mohlo jednat o účelovou registraci (změnu bydliště) krátce před volbami s cílem výsledek těchto voleb ovlivnit. Proto navrhovatel žádá o přezkoumání této skutečnosti a o rozhodnutí o neplatnosti voleb a o neplatnosti hlasování.
8. Je třeba si uvědomit, že pro takto malou obec se jedná o nezanedbatelný nárůst počtu hlasů. O účelovosti těchto registrací voličů pak svědčí zejména skutečnost, že jeden z těchto nově zaregistrovaných voličů ve volbách kandidoval.
9. Navrhovatel v petitu svého návrhu formuloval návrh na vyslovení neplatnosti voleb, neplatnosti hlasování a neplatnosti volby kandidátky volební strany OBRODA paní Hany Najmanové.

II. Vyjádření účastníků

10. Volební orgán (Obecní úřad Matějov), k věci uvedl, že s návrhem na přepočet výsledků voleb v obci souhlasí a považuje jej za vhodný. Vyjádřil přesvědčení, že pro upevnění legitimacy výsledků voleb je přepočet volebních výsledků soudem žádoucí.

11. Volební strana OBRODA a navrhovatelem označená kandidátka Hana Najmanová se nejprve prostřednictvím své zmocněnkyně J. Š. vyjádřily v tom směru, že skutečnosti uvedené v žalobě jsou pouhou konstrukcí navrhovatele, který sám jmenoval volební komisi. Podle informací od předsedy komise nebyl během sčítání žádný hlas vyřazen pro neplatnost. Komise při sčítání hlasů poustupovala podle metodiky. Hlasovací lístky zůstaly posléze v nezapечатěné obálce a přístup k nim měl pouze navrhovatel. Je tak důvodné podezření z manipulace s volebními lístky navrhovatelem po ukončení voleb v obci Matějov 2022. Tomu též nasvědčuje fakt, že volební výsledky nebyly vyhlášeny v obecním rozhlase podle dlouholeté zvyklosti v obci.
12. Dále považuje označená strana za nepřípustné obvinění rodiny pana O. R. z účelového přihlášení se k pobytu do obce M. R. zdědili v obci rodinný dům č. p. 26, avšak rozhodně termín voleb nehrál z hlediska termínu stěhování žádnou roli. Stejně tak považuje za neúnosné obvinění pana B. z účelového přihlášení do obce Matějov (vlastní v obci již několik let nemovitost, kde s rodinou žije). Dodala, že pan B. se již delší dobu účastní kulturního života v obci a z důvodu nespokojenosti se stávajícím vedením obce se rozhodl kandidovat za volební stranu OBRODA, protože změnil místo trvalého pobytu. Na adresu navrhovatele poté uvedla, že rozděluje již dvě volební období obec a nehodlá se smířit s výsledkem voleb, o čemž svědčí jeho snaha je zvrátit za pomoci intrik.
13. Od téže volební strany a kandidátky Hany Najmanové došlo soudu ještě vyjádření zplnomocněného advokáta ze dne 19. 10. 2022. V něm se uvádí, že podle názoru volební strany Obroda i paní Najmanové proběhly volby zcela podle zákona. Navrhovatel nenabízí žádná konkrétní tvrzení (odkazuje se na „více zdrojů“). Podle názoru obou účastníků navrhovatel pouze „střílí naslepo“. Nejsou dány žádné indicie, které by chybnému postupu okrskové volební komise nasvědčovaly. Proto tito účastníci nepovažují požadavek na přepočítání volebních výsledků za důvodný. Za zcela neopodstatněné pak považují zmínění účastníci tvrzení navrhovatele o účelové změně bydliště u čtyř osob. Jedná se o osoby, které mají k obci dlouhodobý vztah, nabyly v obci nemovitosti a v obci fakticky žily, účastnily se aktivně života obce. Osobní nespokojenost navrhovatele nemůže být důvodem ke zpochybnění práce volební komise. Proto tito účastníci navrhli, aby byl návrh zamítnut.
14. Sdružení se prostřednictvím své zmocněnkyně L. Č. k návrhu nijak nevyjádřilo.

III. Řízení před krajským soudem

A) Podmínky řízení

15. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) se za podmínek stanovených zvláštními zákon může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Podle odst. 2 téhož ustanovení jsou v řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát. V řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena.

16. Podle § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb. platí, že podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnosti volby kandidáta, se může domáhat ochrany u soudu každá osoba, zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí státní volební komisí. Podle odst. 2 může návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Podle odst. 3 může návrh na neplatnost voleb podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Podle odst. 4 může návrh na neplatnost volby kandidáta podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.
17. Soud ověřil, že návrh byl podán v zákonem stanovené lhůtě a navrhovatelem, který je osobou zapsanou v seznamu voličů (viz § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb.).

B) Postup krajského soudu

18. Krajský soud v průběhu řízení jednak vyžádal od ohlašovny obce Matějov konkretizaci osob, které se v posledním měsíci před konáním voleb do zastupitelstva obce přihlásily k trvalému pobytu do obce Matějov. Dále též vyžádal od volebního úřadu kompletní volební dokumentaci, jakož i jména a adresy volebních zmocněnců obou volebních stran.
19. Krajský soud obdržel sdělení Obecního úřadu obce Matějov ze dne 12. 10. 2022, podle něhož se do obce přihlásily k trvalému pobytu v období od 1. 8. 2022 do 23. 9. 2022 následující osoby:
 1. P. B., dat. nar. X, změna trvalého pobytu do obce X dne 31. 8. 2022
 2. O. R., dat. nar. X, změna trvalého pobytu do obce X dne 14. 9. 2022
 3. J. R., dat. nar. X, změna trvalého pobytu do obce X dne 14. 9. 2022
 4. V. R., dat. nar. X, změna trvalého pobytu do obce X dne 14. 9. 2022
20. Krajský soud dále přípisem ze dne 14. 10. 2022 vyzval tyto osoby, nechť soudu v písemné podobě sdělí, z jakých důvodů se v inkriminovaném období před konáním voleb do Zastupitelstva obce Matějov přihlásily k trvalému pobytu, jaký je jejich vztah k obci, zda v ní trvale skutečně bydlí a v jaké formě (nájemní či vlastnické bydlení). Dále se soud tázal, v jakém poměru jsou tyto osoby k volebním stranám OBRODA a Sdružení.
21. Dotyčné osoby soudu sdělily následující skutečnosti. Podle sdělení P. B. ze dne 18. 10. 2022 dotyčný trvalé bydliště změnil z důvodu své kandidatury za sdružení nezávislých kandidátů „OBRODA“ v komunálních volbách, jelikož byl delší dobu nespokojený se současným vedením obce. V obci M. vlastní nemovitost (ideální jednu polovinu), kterou koupil se svou partnerkou dne 7. 12. 2018. Soudu předložil rovněž výpis z listu vlastnictví z katastru nemovitostí a uvedl, že v předmětném domě bydlí již od března 2019. Od svého

nastěhování dotyčný je aktivním občanem M., účastní se společenských akcí, brigád a stal se dobrovolným hasičem v obci. S navrhovatelem se zná osobně.

22. Podle sdělení paní J. R. ze dne 18. 10. 2022 (doručeno soudu dne 20. 10. 2022) se její rodina přistěhovala do obce z důvodu dokončení rekonstrukce domu. Jmenovaná je vlastníkem nemovitosti na adrese M. č. p. 26 a má osobní i rodinné vazby na obec. Podrobněji zmínila, že nemovitost na uvedené adrese dostala od svých rodičů cca před 2 lety. Po ukončené rekonstrukci se s manželem a s dcerou přestěhovali ze Žďáru nad Sázavou. Navrhovatel byl přihlášen jejich trvalého pobytu do obce přítomen a tyto skutečnosti mu jsou velice dobře známy. Stran vazeb na volební strany uvedla, že její bratranec J. O. kandidoval za volební stranu OBRODA.
23. Krajský soud dále postupoval tak, že provedl dne 18. 10. 2022 na základě předložené volební dokumentace kontrolu výsledků hlasování ve volbách do Zastupitelstva obce Matějov. Tento úkon provedl bez nařízení ústního jednání. Při tomto kontrolním přepočtu dospěl k následujícím zjištěním.
24. V první řadě soud konstatoval zápis o výsledku voleb do Zastupitelstva obce Matějov. Podle údajů v tomto zápisu bylo celkově vydáno 124 úředních obálek oprávněným voličům a odevzdáno bylo rovněž 124 úředních obálek. Podle výsledků sčítání hlasů obdržela volební strana OBRODA celkem 412 hlasů a Sdružení rovněž 412 hlasů. Proto při přepočtu hlasů na mandáty členů zastupitelstva byl aplikován při pořadí shodných podílů mechanismus losu. Volební strana OBRODA obdržela celkem čtyři mandáty (Marie Štikarová, Jan Obršlík, Marek Štikar), když jako poslední mandát připadl paní Haně Najmanové, která získala celkem 51 hlasů. Naproti tomu, Sdružení získalo pouze tři mandáty (Mojmír Sadílek, Jaroslav Činčera a Bohdana Jarošová). Pořadí náhradníků bylo určeno dle volebních stran tak, že za volební stranu OBRODA byli náhradníky zvoleni 1. Josef Lysý, 2. Petr Baláš, 3. František Špaček, 4. Věra Rosecká a 5. Jaroslav Šorf. Za volební stranu Sdružení byli náhradníky zvoleni 1. Václav Chalupa, 2. Jan Pazour, 3. Ivana Petrová, 4. Romana Musilová, 5. Martin Valeš a 6. Martin Henzl.
25. Dále krajský soud rozpečetil obálku s vydanými a odevzdanými úředními obálkami a samotnými odevzdanými hlasovacími lístky. Konstatoval, že okrskovou volební komisí (pozn. soudu: v obci Matějov je pouze jeden volební okrsek) bylo vydáno celkem 124 obálek, přičemž stejně tolik bylo odevzdáno též hlasovacích lístků. Dále krajský soud provedl součet hlasů odevzdaných pro obě volební strany a pro jednotlivé kandidáty těchto stran. Shledal, že byl odevzdán pouze 1 hlasovací lístek, který kombinuje označení volební strany a jednotlivé kandidáty ostatních volebních stran. Při kontrolním přepočtu krajský soud zjistil, že volební strana Sdružení získala více hlasů než volební strana OBRODA.
26. Vzhledem k tomu, že volební výsledek v obci Matějov je zcela hraniční a každý hlas rozhoduje o demokraticky zvolené většině v zastupitelstvu, krajský soud se rozhodl požádat o součinnost Český statistický úřad – krajskou správu Jihlava (místně příslušné pracoviště ve volební agendě pro obec Matějov – dále jen „ČSÚ“), k čemuž mu soud zaslal kompletní volební dokumentaci. Český statistický úřad provedl na výzvu soudu dne 21. 10. 2022 kontrolní ověřovací přepočet a dospěl ke stejnému výsledku jako krajský soud při svém přepočtu.

27. Výsledek kontrolního součtu hlasů pro volební stranu OBRODA podle zjištění krajského soudu v souladu s ověřovacím přepočtem ČSÚ činil 412 hlasů a jednotliví kandidáti obdrželi dle pořadí na kandidátce následující počty hlasů:

1. Josef Lysý	48 hlasů (oproti 47 dle zápisu o výsledku voleb)
2. Marek Štikar	53 hlasů
3. Hana Najmanová	51 hlasů
4. Jan Obršlík	56 hlasů
5. Petr Baláš	49 hlasů
6. Marie Štikarová	57 hlasů
7. František Špaček	37 hlasů
8. Věra Rosecká	31 hlasů (oproti 32 dle zápisu o výsledku voleb)
9. Jaroslav Šorf	30 hlasů

28. Výsledek kontrolního součtu pro volební stranu „Sdružení“ činil 413 hlasů. Jednotliví kandidáti dosáhli následujících počtů hlasů:

1. Jaroslav Činčera	60 hlasů
2. Mojmír Sadílek	64 hlasů
3. Bohdana Jarošová	60 hlasů (oproti 58 dle zápisu o výsledku voleb)
4. Václav Chalupa	54 hlasů
5. Jan Pazour	53 hlasů
6. Ivana Petrová	41 hlasů (oproti 40 dle zápisu o výsledku voleb)
7. Romana Musilová	47 hlasů (oproti 45 dle zápisu o výsledku voleb)
8. Martin Valeš	23 hlasů (oproti 25 dle zápisu o výsledku voleb)
9. Martin Henzl	11 hlasů (oproti 13 dle zápisu o výsledku voleb)

IV. Posouzení věci soudem

29. Soud přezkoumal návrh podle § 90 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Ve smyslu ustanovení § 90 odst. 3 s.ř.s. není třeba jednání nařizovat. To platí i tehdy, vyžádá-li si soud volební dokumentaci a přikročí-li k přepočtu výsledků hlasování. V předmětné věci krajský soud neshledal jako nezbytné nařídít ústní jednání.
30. Vzhledem k tomu, že byly splněny podmínky řízení, soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu.

31. Krajský soud po důkladném přezkoumání věci shledal, že návrh je zčásti opodstatněný, a tedy zčásti **důvodný**.
32. Návrh obsahuje dva okruhy tvrzení, kterými se krajský soud zabýval zvláště ve vztahu k jednotlivým formám přezkumu voleb do zastupitelstva obce (volebních návrhů). Pokud navrhovatel zpochybňoval samotné podmínky pro konání voleb s poukazem na to, že do obce Matějov se přistěhovaly – účelově v období těsně předcházejícím konání voleb do zastupitelstva obce (méně než 1 měsíc) nově čtyři osoby, je to tvrzení, které může být relevantní z hlediska platnosti celého procesu voleb a odůvodňuje tedy návrh na neplatnost voleb jako celku. Jestliže pak navrhovatel směřoval gros svých ostatních námitek k otázce správnosti sčítání hlasů okrskovou volební komisí, pak jde o tvrzení relevantní ve vztahu k volbě jednotlivých zvolených kandidátů (tzn. neplatnost volby kandidáta či kandidátů). Navrhovatel pak specifikoval, že jeho návrh v tomto ohledu míří ke zpochybnění obsazení sedmého mandátu člena zastupitelstva kandidátkou volební strany OBRODA paní Hanou Najmanovou.
33. Dále se krajský soud zabýval navrhovatelem formálně vzneseným návrhem na vyslovení neplatnosti hlasování. K tomuto návrhu nelze nalézt žádné konkrétní návrhové body. Tento návrh se podle názoru krajského soudu neopírá o žádná relevantní tvrzení navrhovatele, který netvrdil, že by kupř. došlo k porušení pravidel pro nakládání s volební dokumentací, ani k porušení pravidel pro samotný volební akt hlasování (např. postupu okrskové volební komise při vydávání úředních obálek či ověřování totožnosti voličů). Pokud navrhovatel pro neplatnost hlasování spatřoval důvody v nově přihlášených osobách k trvalému pobytu (viz následující oddíl A) anebo namítané chyby v součtu hlasů a jejich přepočtu na mandáty, pak krajský soud uvádí, že tato tvrzení podřadil pod vyšší kategorii (návrh na neplatnost voleb) a ke konkretizovanému návrhu na vyslovení neplatnosti volby paní Hany Najmanové.
34. Krajský soud tedy návrh na vyslovení neplatnosti hlasování vyhodnotil jako nedůvodný (viz výrok II). Celý obsah návrhu krajský soud vyložil tak, že jednotlivé námitky posoudil v režimu návrhu na vyslovení neplatnosti voleb (a tedy iniciace jejich opakování) a jako návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátky Hany Najmanové.
- A) Účelové přihlášení osob k trvalému pobytu
35. Nejprve se krajský soud zabýval návrhem na vyslovení neplatnosti voleb v obci Matějov, tedy otázkou, zda nově přihlášení občané do Matějova měli za cíl ovlivnit výsledek voleb, tedy a jejich přihlášení do obce bylo ve své podstatě zneužitím práva (resp. jednáním in fraudem legis).
36. V této souvislosti krajský soud vycházel jak z relevantní právní úpravy, tak i z předchozí judikatury v obdobných věcech. Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí má právo volit do zastupitelstva obce občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu.
37. Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů platí, že „*Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v základním registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu*

adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání.“ Z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu uvedenému v odstavci 1 ani k vlastníkovu nemovitosti (viz § 10 odst. 2 téhož zákona).

38. Jak vyložil ve své judikatuře Ústavní soud, otázku trvalého pobytu ve vztahu k volebnímu zákonu je nutno posuzovat z hlediska faktického vyjádření trvalého pobytu, nikoliv ve smyslu pouhého evidenčního přihlášení. Je nutné hodnotit, zda přihlášení k trvalému pobytu do obce nebylo zcela účelovým jednáním ve vztahu ke vzniku aktivního volebního práva, které by porušovalo smysl a účel zákona o evidenci obyvatel i zákona o volbách do zastupitelstev obcí (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94). V nálezu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 59/10, Ústavní soud dodal, že *„trvalý pobyt v obci, jako ústavní a zákonná podmínka výkonu aktivního i pasivního volebního práva pro volby do zastupitelstev obcí není v právní úpravě ustanovena samoučelně. Sleduje totiž legitimní cíl, aby orgány samosprávy obce měli právo volit jen obyvatelé obce, tj. ti, kteří v obci trvale žijí a tedy tvoří (relativně) trvalou součást územního společenství osob, které si prostřednictvím voleb do zastupitelstev obcí volí své zástupce za účelem svěřením podstatného rozsahu svého práva na výkon obecní samosprávy po dobu čtyř následujících let. Tento závěr podporuje i ústavní vymezení územně samosprávných celků jako územních společenství občanů, která mají právo na samosprávu, v čl. 100 odst. 1 Ústavy. Citované ustanovení ústavy tedy nepředpokládá ochranu práva podílet se na správě obecních záležitostí u těch, kdo se skutečným životem obce nemají objektivně nic společného.“* K obdobným závěrům dospěl Ústavní soud i v nálezech ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11 nebo ze dne 22. 5. 2012, Pl. ÚS 38/11 (N 109/65 SbNU 477). V posledně zmiňovaném nálezu Ústavní soud konstatoval, že *„[s]myslem formální existence obce je, aby si její obyvatelé mohli sami spravovat vlastní záležitosti. Činí tak prostřednictvím orgánů obce. Proto také oprávnění tyto orgány vytvářet je podmíněno faktickým poutem obyvatele-voliče k obci. O existenci tohoto pouta nesvědčí sama subjektivní vůle osoby v podobě zápisu mezi občany obce, ale musí být odpovídajícím způsobem objektivizována.“*
39. V intencích výše vyslovených závěrů soud zkoumal jednak pravdivost tvrzení navrhovatele, a jednak okolnosti přistěhování označených občanů do obce Matějov. Poukazuje také na rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 11. 2018, č. j. 64 A 16/2018 – 205, kde se zdejší soud velmi precizně zabýval podmínkami, za nichž může mít přihlášení nových občanů k trvalému pobytu vliv na platnost volebního procesu.
40. Krajský soud v první řadě uvádí, že bylo nesporně zjištěno, že navrhovatelem zmíněné čtyři osoby se skutečně přihlásily k trvalému pobytu do obce Matějov v době, která poměrně těsně předcházela konání voleb do zastupitelstva obce. Jedná se o pana P. B. (kandidáta volební strany OBRODA) bydlícím v X a rodinu R. (X).
41. Konkrétně je třeba vzít v potaz, že pan P. B. ve svém vyjádření soudu sám sdělil, že se života v obci účastní již dlouho, neboť v ní fakticky bydlí již od měsíce března roku 2019, přičemž je spoluvlastníkem domu, v němž s partnerkou bydlí. Jedním z účelů, které sám uvedl, bylo získat občanství obce, aby se mohl účastnit aktivně komunálních voleb za volební stranu OBRODA. Svá tvrzení doložil i kupní smlouvou a výpisem z listu vlastnictví vedeným v katastru nemovitostí. Rodina R. sdělila ve svém vyjádření, že se přihlásili k trvalému pobytu po ukončení rekonstrukce jejich domu (který budovali již

mnohem dříve), přičemž v obci mají příbuzné. Voleb se jako kandidát účastnil bratranec paní R.

42. Krajský soud souhrnně uvádí, že v těchto skutečnostech nevidí naprosto žádné indicie svědčící o účelovém obcházení pravidel volebního klání (jednání in fraudem legis). Jak je totiž zřejmé z okolností přihlášení všech čtyř osob, měly své faktické vazby k obci Matějov (majetek, rodinné vazby, další aktivity) již mnohem dříve. Všechny tyto osoby vlastní v obci nemovitý majetek a obec Matějov lze považovat za jejich dlouhodobý střed zájmů, tedy místo, kde fakticky přebývají a tráví také svůj soukromý a rodinný život. Je pak nábíledni, že tito občané se legitimně chtějí zapojit do politického života obce, v níž už déle fakticky žijí. Vzhledem k počtu obyvatel obce je logické, že tyto osoby buď přímo využily pasivního volebního práva (být volen), anebo mají rodinné vazby k některým kandidátům (rodina R.). Tyto skutečnosti ani navrhopatel nijak nerozporuje.
43. Za této situace jsou prokázány vazby na volební klání v obci (které dotčené osoby samy přiznávají) zcela bez významu, neboť bylo přirozeným právem všech uvedených osob se do obce Matějov přihlásit k trvalému pobytu a uvést tak do souladu stav evidenčních údajů se skutečností. Nelze tak v žádném případě dovozovat, že by jednání těchto osob bylo účelovým obcházením pravidel volební kampaně a konstituce seznamu voličů. Nebylo také prokázáno žádné porušení pravidel stanovených zákonem č. 133/2000 Sb. k přihlašování k trvalému pobytu v obci.
44. Krajský soud tedy k tomuto okruhu námitek uzavírá, že nejsou důvodné, a proto nebyl žádný důvod uvažovat o prohlášení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Matějov en bloc, jak navrhopatel požadoval (viz výrok I).

B) Návrh na neplatnost volby kandidátky Hany Najmanové

45. Ohledně návrhu na neplatnost volby kandidátky Hany Najmanové (OBRODA) uvážil krajský soud následovně.
46. Soudní řízení o přezkumu voleb je založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny (čl. 6 Ústavy). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc měnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak. Platí přitom vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k vyvrácení takové vůle je povinností toho, kdo volební pochybení namítá, tedy v předmětné věci povinností navrhopatele (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Pokud jde nicméně (tak jako v projednávané věci) o návrh občana, který se nemohl účastnit sčítání hlasů, znamenal by v určitých situacích požadavek na předložení konkrétních důkazů prokazujících nezákonnost ve volbách zpravidla odepření přístupu k soudu.
47. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodloženého návrhu, musela by jej k tomu v daném případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb. (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 – 51). Takovou indicií může být například vysoký počet odevzdaných hlasů označených za neplatné (zejména v případě těsného volebního výsledku) nebo prohlášení voličů, že dle dostupných výsledků voleb nebyl řádně

započten jejich hlas. Zpravidla však nepostačuje poukázat na pouhé statistické odchylky, pokud k tomu nepřistoupí další indicie (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2017, č. j. Vol 58/2017-187).

48. V předmětné věci krajský soud přikročil k přepočtu hlasů na základě jednoznačných okolností voleb v obci Matějov, kdy se voleb zúčastnily pouze dvě volební strany (OBRODA a Sdružení), které dle oficiálních výsledků voleb získaly zcela shodný počet hlasů (každá 412 hlasů). Bylo tedy zřejmé, že jakákoliv – byť drobná a za jiných okolností zanedbatelná – chyba při sčítání hlasů a výpočtu volebního výsledku by měla jednoznačný efekt na rozložení mandátů v zastupitelstvu obce, neboť by se neuplatnilo pravidlo o rovnosti podílů a následném přidělení mandátu losem (srov. § 45 odst. 2 volebního zákona). Tím je rovněž naplněn pojem „hrubého ovlivnění výsledku volby kandidáta“ (srov. § 60 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb.). Tvrzení navrhovatele soud tedy vyhodnotil jako natolik relevantní, že přepočet výsledků hlasování provedl.
49. V souladu s judikaturou krajský soud též vyžádal součinnost ČSÚ – Krajskou správu v Jihlavě, aby provedla přepočet hlasů i výsledný přepočet hlasů na mandáty. Tento postup byl také aprobevován i Ústavním soudem ČR (srov. náleze ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 35/19, přístupný na <http://usoud.cz>) a v předmětné věci byl dán snahou o co největší důraz na maximální přesnost provedeného přepočtu se zvláštním důrazem k aplikaci volební formule ve vztahu k sedmému mandátu člena zastupitelstva obce přiděleného Haně Najmanové.
50. Z přepočtu výsledku hlasování krajský soud zjistil, že v uvedeném rozsahu je návrh důvodný, neboť výsledek hlasování podle oficiálního zápisu o výsledku voleb nebyl správný (byl stížen chybou). Jakkoliv výsledný rozdíl v součtu hlasů jednotlivých kandidátů volebních stran činil pouze jeden jediný hlas, tento rozdíl má zcela zásadní vliv na určení vítězné volební strany a přepočet hlasů na mandáty. Vítěznou volební stranou bylo Sdružení (413 hlasů), zatímco volební strana OBRODA (412 hlasů) obsadila druhé místo. Zastupitelstvo obce Matějov má sedm členů.
51. Ve vztahu ke kandidátce Haně Najmanové to znamená tolik, že v postupu přidělování mandátů ve smyslu ustanovení § 45 odst. 2 volebního zákona získala větší podíl kandidátní listina Sdružení (č. 2). V případě sporného sedmého mandátu původně losem přiděleného kandidátce Haně Najmanové za Obrodu pak po přepočtu výsledků hlasování tento výsledek nemůže obstát, neboť podíl náležející po vydělení celkového počtu hlasů odevzdaného pro volební stranu (OBRODA – 412 a Sdružení 413) je větší v případě Sdružení ($413/4 = 103,25$), zatímco v případě volební strany OBRODA činil pouze 103. To znamená, že ex lege neexistovaly podmínky pro přidělení tohoto mandátu losem, ale právě skrze pravidlo většinového podílu, který mělo Sdružení. Proto náleží sedmý mandát člena Zastupitelstva obce Matějov panu Václavu Chalupovi (Sdružení), a nikoliv Haně Najmanové (OBRODA). Ve zbytku dle přepočtu byly mandáty zvoleným kandidátům přiděleny správně.
52. Z toho zcela nezbytně plyne, že krajský soud shledal na základě kontrolního přepočtu návrh důvodný v tom směru, že volba kandidátky Hany Najmanové musí být prohlášena za neplatnou (výrok III.). Zároveň byl jako zákonně zvolený člen zastupitelstva obce určen pan Václav Chalupa (Sdružení), jak soud vyslovil ve výroku IV tohoto usnesení.

Dále soud postupoval v tom směru, že určil na základě změn ve zvolených kandidátech a při zohlednění korekcí v počtu hlasů pro některé kandidáty nově seznam náhradníků.

53. Krajský soud tedy dle přepočtu upravil seznam náhradníků zvolených za obě volební strany, a to vzhledem k tomu, že počty získaných hlasů se u několika kandidátů liší od počtů hlasů uvedených v zápisu o výsledku voleb. Za volební strany OBRODA a Sdružení jsou tedy náhradníci vygenerováni na základě přepočtených výsledků hlasování takto (viz výrok V):

OBRODA		Sdružení nezávislých kandidátů pro Matějov	
Pořadí a jméno	pořadí HL	Pořadí a jméno	pořadí HL
1. Hana Najmanová	3.	1. Jan Pazour	5.
2. Josef Lysý	1.	2. Ivana Petrová	6.
3. Petr Baláš	5.	3. Romana Musilová	7.
4. František Špaček	7.	4. Martin Valeš	
8.			
5. Věra Rosecká	8.	5. Martin Henzl	9.
6. Jaroslav Šorf	9.		

54. Tím považuje krajský soud celý obsah návrhu za vyčerpaný. Pouze na okraj považuje za nutné poznamenat, že pokud volební strana OBRODA ve svém vyjádření vznesla pochybnosti o tom, zda nedošlo ze strany navrhovatele k manipulaci s volebními výsledky, krajský soud v tomto ohledu neshledal žádné indicie, které by vyvolaly nutnost podrobnějšího prověřování. Jedinou indicií, kterou volební strana OBRODA v tomto ohledu uvádí je fakt, že navrhovatel je dlouholetým starostou obce Matějov a jako takový měl mít podle přesvědčení této volební strany možnost ovlivnit výsledek voleb. Žádné konkrétní indicie však volební strana OBRODA nepředložila.
55. Krajský soud připomíná, že garantem kontroly lidu nad procesem voleb je okrsková volební komise, v níž jsou zástupci všech volebních stran a také zapisovatel (úřední osoba). Jak plyne ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku Matějov, navrhovatel nebyl členem okrskové volební komise. Krajský soud ani z volební dokumentace nezjistil žádné náznaky, že by mělo být s volební dokumentací nezákonně nakládáno. Chyby v součtu hlasů byly nalezeny u více kandidátů obou volebních stran, což svědčí o tom, že je lze přičíst na vrub práce okrskové volební komise, a nikoliv hypoteticky myslitelným machinacím s volební dokumentací.
56. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 93 odst. 4 s.r.s., podle něhož ve věcech volebního soudnictví nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (výrok VI).

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

Brno 26. října 2022

JUDr. Petr Polách v. r.
předseda senátu